

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
Володимир ГОРНИК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

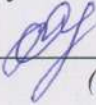
спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

форма навчання денна, заочна

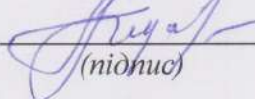
КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силябусу к.н.д.у, доцент кафедри фінансів та обліку

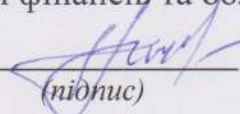

_____ Оксана КЛИМЕНКО
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри *фінансів та обліку*

Протокол № 2 від 25.09.2025

Завідувач кафедри
_____ Анатолій ПУТІНЦЕВ
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми *Фінанси, банківська справа та страхування*
К.е.н., завідувач кафедри фінансів та обліку

_____ Анатолій ПУТІНЦЕВ
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Бюджетний менеджмент, ВБЗ.1
2. Статус навчальної дисципліни	Вибіркова дисципліна
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1 рік навчання
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредити, 120 годин (8 аудиторних годин: 4 г. лекцій, 4 г. практичних; 112 г. самостійної роботи)
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
6. Інформація про консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Клименко Оксана Миколаївна, к. держ. у доц., доцент кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	klymenko.oksana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	“Бюджетний менеджмент” є дисципліною вибіркової складової навчального плану. Під час вивчення даної дисципліни здобувачі отримують знання та навички, зокрема щодо прийомів і методів, які використовують органи законодавчої та виконавчої влади в процесі управління бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають в процесі руху бюджетних потоків, та формування практичних навичок їх застосування у професійній діяльності.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни є надання майбутнім фахівцям з фінансів, банківської справи та страхування знань щодо прийомів і методів, які використовують органи законодавчої та виконавчої влади в процесі управління бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають в процесі руху бюджетних потоків, та формування практичних навичок їх застосування в професійній діяльності. Завдання диципліни полягає в вивченні сутності бюджетної системи України та принципів її побудови;

	<p>ознайомленні із структурою бюджетного процесу та методологією бюджетної діяльності;</p> <p>застосуванні управлінської методології у межах формування системи економічних підходів до раціоналізації вітчизняного бюджетного процесу;</p> <p>сформуванні навиків роботи із законодавчими й інструктивними матеріалами;</p> <p>вивченні завдань, функцій та структури органів оперативного управління бюджетом;</p> <p>засвоєнні теоретичних основ організації бюджетного процесу;</p> <p>формуванні теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання доходної та видаткової частин бюджету;</p> <p>оволодінні навичками з обліку виконання бюджету та складання бюджетної звітності;</p> <p>оволодінні методами контрольної роботи щодо виконання бюджетів усіх рівнів.</p>
Пререквізити	<p>Для успішного опанування матеріалу курсу необхідні знання з низки фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін: «Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система»</p>
Постреквізити	<p>Знання з основ бюджетного менеджменту можуть бути використані під час написання магістерської роботи</p>
Формат проведення дисципліни	<p>Лекції та практичні, тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, бесіди і дискусії тощо. У разі роботи в дистанційному режимі використовується платформа Google Classroom, лекції та семінарські заняття проводяться за допомогою програми електронної комунікації Meet.</p>

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

Згідно вимог освітньо-професійної програми здобувачі повинні оволодіти наступними **компетентностями**:

Після завершення цього курсу здобувач повинен:

знати:

- предмет, структуру та головні поняття дисципліни «Бюджетний менеджмент»;

- завдання, функції, принципи побудови бюджетної системи, її основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників;
- методичні положення та інструментарій оцінювання бюджетного процесу;
- теоретичні основи організації бюджетного процесу;
- структуру органів оперативного управління бюджетним процесом;
- організацію виконання дохідної та видаткової частин бюджету.

уміти:

- обґрунтовувати напрямки пріоритетного розвитку бюджетного менеджменту з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;
- збирати і систематизувати інформацію для складання проекту бюджету;
- оцінювати стан, динаміку, ефективність дохідної частини бюджету;
- оцінювати стан, динаміку, ефективність використання державних видатків;
- оволодіти навичками з обліку виконання бюджету у фінансових органах та складання бюджетної звітності;
- розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності бюджетного процесу;
- застосувати методи контрольної роботи фінансових органів щодо виконання бюджету.

Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Розділ I Управління бюджетним процесом в Україні Тема 1 <i>Сутність та складові бюджетного менеджменту</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	семінар	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	0,5
Тема 2 <i>Бюджет держави як об'єкт управління</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5

	семінар	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	0,5
Тема 3 <i>Органи оперативного управління бюджетним процесом</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	семінар	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	0,5
Тема 4 <i>Бюджетний процес та організація бюджетного планування в Україні</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	семінар	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	0,5
Розділ 2. Організація виконання бюджету Тема 5 <i>Організація виконання дохідної частини бюджету</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	практичне заняття	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, розв'язування задач, проблемні питання	0,5
Тема 6. <i>Організація, методи та види бюджетного фінансування</i>	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5

	практичне заняття	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, розв'язування задач, проблемні питання	0,5
Тема 7. Регулювання міжбюджетних потоків	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	практичне заняття	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, розв'язування задач, проблемні питання	0,5
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету	лекція	Лекція-візуалізація, експрес опитування студентів	0,5
	практичне заняття	Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, розв'язування задач, проблемні питання	0,5

4. Інформація про індивідуальне завдання.

Індивідуальне завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань щодо бюджетного менеджменту і передбачає написання реферату та створення презентації. Виконання індивідуального завдання має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі отримують у процесі лекційних та семінарських занять. Вибір теми реферату здійснюється кожним здобувачем індивідуально.

Тематика рефератів

1. Місце бюджету у побудові фінансової моделі суспільства
2. Механізм дії «бюджетного мільтиплікатора»
3. Фінансова основа органів місцевого самоврядування

4. Шляхи удосконалення системи формування доходної частини державного бюджету України
5. Напрямки оптимізації видатків бюджету
6. Місце державного бюджету у фінансовому механізмі держави
7. Особливості проведення фіскальної політики та її вплив на формування доходної частини бюджету
8. Роль місцевих бюджетів у фінансуванні соціально-економічного розвитку країни
9. Інструменти державного стимулювання економічного розвитку та їх ефективність
10. Основні засади вдосконалення бюджетної політики в Україні
11. Правове регламентування – основа чіткої організації бюджетного процесу
12. Завдання, функції і права Міністерства фінансів України
13. Шляхи удосконалення системи казначейського обслуговування бюджетів
14. Порівняльна характеристика функцій органів оперативного управління бюджетом
15. Механізм взаємодії органів, що забезпечують виконання державного бюджету України
16. Механізм взаємодії органів, що забезпечують виконання місцевих бюджетів
17. Методи регулювання і збалансування місцевих бюджетів
18. Взаємовідносини між бюджетами різних рівнів та їх удосконалення
19. Проблемні аспекти повернення бюджетних позичок, виданих із вищестоящих бюджетів
20. Шляхи удосконалення бюджетного обліку в Україні
21. Облік грошових коштів та доходів бюджету
22. Облік фінансування та видатків бюджету
23. Система обліку та управління державним боргом
24. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних та позабюджетних коштів
25. Звітність фінансових управлінь і відділів про виконання місцевих бюджетів
26. Проблемні аспекти підготовки бюджетної звітності
27. Контроль фінансових органів за витрачанням бюджетних коштів
28. Інноваційні методи бюджетного планування
29. Вплив макроекономічного прогнозу на планування бюджету в Україні
30. Особливості формування місцевих бюджетів за програмно-цільовим методом (на прикладі будь-якого місцевого бюджету)
31. Особливості бюджетного прогнозування в Україні
32. Можливості застосування іноземного досвіду для вирішення бюджетних проблем в Україні
33. Особливості складання бюджету ЄС

5. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У звичайному режимі навчання вивчення навчальної дисципліни може передбачати приєднання кожного здобувача до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для

обміну думками.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій).

6. Політика дисципліни:

- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачі вищої освіти мають право скласти залік автоматично, у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали 90-100 балів.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

7. Система оцінювання та вимоги.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

а) Робота на аудиторних заняттях:

- семінарські заняття: 2 с. х 20 бал = 40 балів.

- практичні заняття: 2 пр.з. х 20 бал. = 40 балів

б) Написання та захист реферату – 20 балів.

в) Додаткові бали. Додатково за рішенням викладача наприкінці семестру студенту нараховуються заохочувальні бали за наступні види роботи: участь в олімпіадах різних рівнів; участь у конференціях; наукові публікації.

Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та за шкалою ECTS наступним чином:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

8.Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бюджетний кодекс України.URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Закон України "Про Державний бюджет України на відповідний рік". URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
3. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.
4. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF>.
5. Положення про Державну фіскальну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>.
6. Положення про Міністерство фінансів України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>.
7. Білик О. І. Хім М.К. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 340 с.

8. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях/ С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О.В. Добровольська. – Дніпро: Монолит, 2022. 200 с.

9. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник / Ватаманюк-Зелінська У.З., Ситник Н.С., Стасишин А.В., Круглякова В.В. Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. 511 с. URL:

https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/Byudzhetnyu-menedzhment-2021.pdf

Додаткові

10. Баскаков А.Ю. Наукові підходи до визначення економічного змісту поняття «бюджетний менеджмент». *Наукові записки Нац. унту «Острозька академія». Серія «Економіка» : наук. журнал.* –Острог : Вид-во «НУ «ОА», 2016. № 3 (31). - С. 92-95. 14.

11. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2915/1/Myskiv_B5.pdf

12. Гузар. Б.С. Сучасний стан та тенденції розвитку бюджетного менеджменту в Україні: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець«Сочінський М.М.»,2020. С.160-168

13. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.

14. Клименко О.М. Сучасні особливості виконання державного бюджету за доходами і видатками // Реформації соціально-економічного розвитку України: монографія / За ред. Горника В.Г., Корнєєва В.В., Царенко О.В. – Київ: «Гельветика», 2018 – 452 с. – С.196-202

15. Клименко О.М. Сутність та задачі бюджетного планування. Теоретичні аспекти та практичні проблеми управління, економіки та природокористування в Україні. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2-3 листопада 2023) / упоряд. Клименко О.М. Київ: УкрСІЧ, 2023. С. 74-76 URL: https://tnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84_%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B4_2023.pdf

Інформаційні ресурси

16.Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>

17. Офіційний сайт Казначейства України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>

18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>

19. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua>

20. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: [http:// www.ac-rada.gov.ua](http://www.ac-rada.gov.ua)
21. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sfs.gov.ua>
22. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу. URL: [http:// www.sdfm.gov.ua](http://www.sdfm.gov.ua)
23. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
24. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>
25. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.me.gov.ua>
26. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: [https://www.ibser.org.ua/news/..](https://www.ibser.org.ua/news/)